
نظم پریشان

ساختارشکنی در غزل حافظ
و چند نوشته دیگر در گستره نظریه ادبی

رضاقنادان

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

فهرست

- پیش‌گفتار دیباچه
- ۹ نوشتۀ دکتر احمد کریمی حکاک
- ۱۷ گفتار یکم: ساختارشکنی با چند نمونه از مصدق آن در غزل حافظ
- ۲۳ گفتار دوم: آشنایی زدایی چیست؟
- ۴۵ گفتار سوم: پاسخی به استادم دکتر محمدرضا شفیعی کلکنی پیرامون نوشتۀ ایشان درباره آشنایی زدایی
- ۷۱ گفتار چهارم: جایگاه استاد شفیعی کلکنی میان شعر و نثر
- ۸۳ گفتار پنجم: شعری زیباروی با روحی پریشان
- ۱۰۳ گفتار ششم: شخصیت دوقطبی فروغ فرخزاد از دیدگاه سایه اقتصادی‌نیا
- ۱۱۵ گفتار هفتم: زبان‌شناسی ذوقی آقای داریوش آشوری
- ۱۳۱ گفتار هشتم: نگاهی به ذهنیت رمان‌تیسیسم: ستیز میان حقیقت علمی و حقیقت شعری
- ۱۴۹ گفتار نهم: روان‌کاوی ادبی
- ۱۶۹ گفتار دهم: به لفظ اندک و معنای بسیار: اسماعیل خوئی در گفت‌وگو با وحید داور

پیش‌گفتار

دوست فقید من دکتر رضا قنادان یافته‌های نقد و نظر جدید را در اروپا و آمریکا نیک درک کرده بود و در واپسین دهه‌های حیات در نوشته‌های خود به زبان فارسی در راه کاربرد آن‌ها در شعر فارسی گام‌های مهمی برداشت. دریغ که مجالش در انجام این کار اندک بود؛ ولی بسی تردید هستند و در آینده هم بسیار خواهند بود رهروانی که راه او را پی گیرند و گام‌های بلند بیشتری از این راه را بسیما بینند. تا آن‌جا که من می‌دانم کتاب حاضر سومین اثر است از آثاری که با نظرداشتی درست و دقیق توشه‌هایی از خرمن پژوهش‌های نظریه‌پردازان مغرب زمین را در راه نقد آثاری از شعر فارسی کهن و نو به کار می‌گیرد و به خواننده عرضه می‌دارد.

نخستین اثر از این‌گونه را من ابتدا در نشریه نقد و بررسی کتاب و پس از آن در کتاب ایشان با عنوان معنای معنا: نگاهی دیگر (تهران، انتشارات مهره‌بیستا، ۱۳۹۱) خواندم و آن نقدی بود دقیق و عالمانه از یکی از جاودانه‌ترین نمونه‌های شعر نو فارسی در ایران با عنوان «زمستان» است: